בסיעתא דשמיא

שַׁלַּח לַחְמְךָ

בצדקה תכוני

פָּרָשַׁת וַיֵּצֵא | תשפ"ז

גליון 453

הפלא ופלא

אוצר בלום של פלאי פלאות מגנזי קדם

אות ח'

חינוך

אדם שחושב מחשבות כיצד להדריך את בניו ובני ביתו בדרך ישרה, וחינוך בניו לתורה ולמצוות נמצא בראש מעייניו – אף שמלאו שנותיו וחי את הזמן שקצבו לו משמים בשעת לידתו, הקב"ה מוסיף לו עוד שנות חיים. כן כתב ה"כתב סופר" בשם ה"חתם סופר."

כשבנך מתנהג שלא כהוגן, תפיק תועלת מרובה יותר אם תאמר לו: "הכאבת לי וציערתי אותי", הרבה יותר מאשר אם תכה אותו או תכעס עליו. כן אמר הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ.

חובה להשריש בלב הילדים מעת לעת את האמונה בשכר ועונש, כי בזה הוא יוצר להם כלי מלחמה רב עוצמה למלחמה נגד היצר הרע. כן אמר הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ.

כאשר אתה לומד עם ילדיך, עיקר תפקידך הוא לא העברת ידע, אלא אהבת תורה, כי בכך אתה מקנה לילדיך לא ידע חד פעמי, אלא כלי שעל ידו יהיה לו חשק ורצון ללמוד את כל התורה. אם תשכיל להבין זאת, לעולם לא תלמד עמו באוירת לחץ וכעס, אלא ברוגע ונעימות, תוך הרעפת שבחים ומחמאות. בזה תגרום שחוית הלימוד תתפס אצלו כדבר נעים שהוא ישאף לעשות זאת שוב בעתיד.

חיצונים

יש נוהגים שלא ללכת לבית הקברות אלא לצורך הלוית המת, ובפרט אם לא תיקן עוון קרי, כי החיצונים מתדבקים בו. כן אמר רבנו האר"י ז"ל (הו"ד במג"א סר"ס תקנט).

ברם, אם הולך כדי להשתטח על קברי צדיקים, או שהולך על קברי אביו ואמו לכבודם, למרות שעובר דרך קברות אחרים, כיון דהוי צורך מצוה, שומר מצוה לא ידע דבר רע.

סיפור לשבת

גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם

מסופר על יהודי מהעיר ווילקומיר, שלפרנסתו עסק במסחר טבק. שנסע פעם לאזור העיר נייז'ין שברוסיה הלבנה, לקנות שם טבק למסחרו. הוא לא השתייך לעדת החסידים, אך היה ידידו הנאמן של הרה"ח ר' יעקב קווידניר זצ"ל (מחבר הספר 'מצרף העודה'), גם הוא תושב ווילקומיר. לפני נסיעתו נכנס להיפרד בברכה מרבי יעקב, כנהוג בין ידידים ואוהבים. אמר לו רבי יעקב: "ידידי! אף על פי שאינך נמנה על עדת החסידים, בכל זאת, מבקש אני ממך שכאשר תהיה בנייז'ין, תלך להשתטח על קברו של אותו צדיק הגנוז שם, הוא הרה"ק אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש. (יומא דהילולא שבת קודש ט' כסלו). הבטיח הסוחר הידיד שיעשה כן. הסוחר נסע לדרכו, והתעכב בדרך יותר מחצי שנה, כי הרכבת עדיין לא היתה בארץ, והדרך מווילקומיר שבליטא לנייז'ין שברוסיה הקטנה היתה ארוכה וקשה. עסקיו בדרך לא צלחו. באותו זמן חלתה אשתו במחלה קשה, והרופאים אמרו נואש לחייה. יום אחד היא התעלפה ושלושה רופאים מומחים ישבו לידה כל הלילה, אך לא יכלו לעוררה. הם התייאשו ועזבו את הבית. מצב זה נמשך עד שעה עשר בבוקר. אחר כך התעוררה פתאום ואט אט חזרה לאיתנה. במשך חדש ימים הבריאה לגמרי בלי רופאים או תרופות. הדבר היה לפלא בעיני כל רואיה, והרופאים התפלאו עוד יותר. אחרי כמה חדשים חזר הסוחר, ומיד כשנכנס לביתו, לפני שפשט את מעילו והחליף את בגדי הדרך, רץ במהירות לידידו רבי יעקב. נתן לו רבי יעקב 'שלום עליכם' ושאלו: "האם זו דרך-ארץ, אחרי שלא היית בביתך יותר מחצי שנה, לא התעכבת בביתך שעה קלה לשמח את אשתך ובני ביתך, ורצת תכף להקביל את פני!?" השיב לו הסוחר: "סיבה מיוחדת לדבר הפלא ופלא", וכך סיפר: "מסיבות שונות עסקי בנסיעתי זו לא הצליחו. הפסדתי את כל מה שהיה לי, ונוספו לי עוד חובות. בנוסף לזה כל משך הנסיעה דאגתי מאד, נדמה היה לי במחשבתי, שאני רואה את אשתי והיא חולה במצב קשה. כשהגעתי לנייז'ין, נזכרתי בהבטחתי לכבודו ללכת להשתטח על קבר הצדיק, וכן עשיתי. הלכתי לטבול במקוה, ואחרי זה נכנסתי לאהל הצדיק. כשנכנסתי למחיצת קדשו של הצדיק נפל עלי פחד נורא, עד שסמרו שערות ראשי. מיום עמדי על דעתי לא הרגשתי פחד כזה. היה קר מאד ולמרות שלבוש הייתי בבגדים חמים וכל הדרך לא הרגשתי את הקור, עתה, מרוב הפחד התקרר גופי מראשי ועד רגלי, ולא יכולתי לסבול את הקור. אז עלה בדעתי לנוס מפני הפחד והקור, אך נמלכתי בדעתי ואמרתי לנפשי: מהצדיק בודאי לא תבוא לי רעה, ולמה לי לנוס מכאן? התחלתי לומר מאמרי הזוהר ופרקי-התהלים ומאמרים מ"מעבר יבוק" [ספר תפלות] המסדרים שם על הלוח שעל הקיר, ובשעת אמירתם בכיתי בכי רב מקירות לבי, כמוהו לא בכיתי מעודי, וזלגו עיני בלי הרף נהרות של דמעות. אחרי-כן הנחתי שני 'פדיונות' על הקבר, אחד עבורי ועבור כל בני-ביתי בכלל, והשני עבור אשתי בפרט, כי לבי אמר לי שהיא חולה מאוד. בו ברגע שהנחתי את הפדיונות נתמלאה נפשי שמחה ועונג, שמעודי ועד היום הזה לא הרגשתי כמוהם, ולא רציתי בשום אופן לעזוב את האהל הקדוש, כי הרגשתי שם טעם גן-עדן ממש. וכך הייתי שם בשמחה ובהתרגשות במשך שעתיים, כי קשה היה לי מאוד להיפרד מעונג גדול זה. אחרי כן יצאתי משם לשלום, והייתי שמח כל הדרך חזרה לביתי. כשחזרתי בשלום לביתי, שאלתי תיכף לשלומה של אשתי, והיא סיפרה כל הקורות אותה, שהתעלפה משך לילה שלם והרופאים לא נתנו לה סיכוי והתייאשו ממצבה, ולמחרת בשעה עשר בבוקר החלה בעצמה לשוב לאט לאט לבריאותה בלי תרופות, ותוך חדש ימים חזרה לאיתנה. שאלתי את בני ביתי, אם זוכרים הם באיזה יום החלה לשוב לאיתנה, כשאמרו לי את היום, נזכרתי שהוא בדיוק אותו היום שהייתי באוהל קדשו של הצדיק, וממש באותה השעה, עשר בבקר, הנחתי את ה'פדיונות' במקום מנוחת קדשו. כששמעתי כל זאת, לא פשטתי את בגדי, ורצתי במהירות לידידי לספר לו מפעלות אלקים". כשסיים הסוחר את סיפורו, הוסיף: "אם הצדיקים הקדושים אחרי הסתלקותם חיים וקיימים ומזהירים ככוכבי השמים, כל שכן שקדושתם נעלה מאד בחייהם". השיב לו רבי יעקב: "אדרבה, חז"ל אמרו: 'גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם'.

(סיפורי צדיקים)

	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	16:02	17:16	17:55
תל אביב	16:18	17:18	17:51
חיפה	16:09	17:15	17:52
באר שבע	16:21	17:19	17:55

לכתחילה

דין הכנסת שבת מערב שבת (רמ"ט)

ז. מדינא אסור לילך מע"ש יותר משלשה פרסאות ועכ"פ צריך כל אדם ליזהר מאד שיכנס לאושפיזא בעוד יום גדול כדי שיכולין להכין צרכי שבת בשבילו כי כמה מכשולים בא עי"ז שבעל אושפיזא או אפי' בביתו כשבא סמוך לשבת מוסיפין לבשל בשבילו ומחללין שבת ומכ"ש שכמה פעמים יכשל שיתאחר בדרך עד שחשכה ממש וכמה חילול שבת יש בהוצאה והכנסה ויציאה מחוץ לתחום ושביתת בהמתו ולכן כל זה ישים האדם ללבו ולא יסיתנו היצר לומר עוד היום גדול והדרך טוב (סי' רמ"ט):

ח. מי שמרגיש בעצמו שאם לא יאכל בע"ש לא יחלש בשביל זה מצוה שלא יאכל אפי' סעודה הרגיל בה בחול אבל מדינא מותר ומ"מ מצוה למנוע מלקבוע סעודה אפי' מה שרגיל בחול מט' שעות ולמעלה אבל סעודה שאינו רגיל בחול אפי' סעודת מצוה אסור לעשות בע"ש אם אפשר לעשות ביום אחר אבל מה שזמנה בע"ש כגון מילה בין בזמנה או שלא בזמנה ופדיון הבן בזמנו מותר ונ"ל אפי' שלא בזמנו ומ"מ נכון להקדימו בבקר כדי שיוכל לאכול סעודת שבת לתיאבון (שם):

ט. אין להתענות בע"ש כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה אלא אם כן הוא אסטניס שאם יאכל ביום לא היה אוכל בלילה ולכן המקבל עליו להתענות תענית יחיד יתנה בפירוש בשעת קבלת תענית שלא ישלים ובדיעבד שלא התנה אעפ"כ א"צ להמתין עד צ"הכ אלא תיכף לאחר יציאתו מב"הכנ יאכל. ולענין (יארצייט) אם חל (יארצייט) הראשון בע"ש לא ישלים ואז לעולם כשיחול בע"ש א"צ להשלים אבל אם חל בחול והשלים אם כן כבר קבל עליו להשלים אזי אפי' חל בע"ש צריך להשלים ואם הוא חלש והתענית קשה עליו המיקל לא הפסיד אם אינו משלים (ט"ז) ונ"ל שיתיר נדרו ואז מותר לכ"ע (סי' רמ"ט):

י. מצוה לרחוץ כל גופו ויטבול ואם אי אפשר לו על כל פנים ירחץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת ומצוה לחוף ראשו וליטול צפרניו בערב שבת ויזהר לשרוף הצפרנים או לקברן והזורקן רשע ולא יקוץ צפרני ידיו ורגליו ביום אחד (סי' ר"ס):

יא. נ"ל דאע"ג דמצוה להתפלל לכתחלה מנחה בזמן מנחה קטנה אבל בע"ש לא מיבעיא אם נכנס למרחץ די"א דאסור לכנס לאחר חצות עד שיתפלל ואפי' אם אינו נכנס למרחץ ראוי להקדים להתפלל מנחה כדי שיהיה פנוי בעת קריאה לבה"כנ שלא יצטרך לילך מביתו עד שיזרז את ב"ב שידליקו נרות בזמנם כי הנשים מתעצלים בכך ומתאחרים והרבה פעמים באים לידי חילול שבת ומכל שכן המשרתות ולכן ישגיח על זה לזרזם:

יב. חייב אדם למשמש בבגדיו ערב שבת קודם חשיכה שלא יתחוב בו מחט ובשקים התפורים בבגד שמא מונח בו דבר מוקצה או שאר דבר ויוצא בו לרשות הרבים:

דין איזה מלאכה מותר להתחיל בע"ש

א. מותר להתחיל במלאכה בע"ש סמוך לחשיכה אע"פ שאינו יכול לגומרה מבעוד יום והיא נגמרת מאליה בשבת ודוקא בדבר דליכא למגזר בו שיבוא לידי מלאכה דאורייתא ולכן מותר ליתן צמר לצבוע ביורה סמוך לחשיכה אם היורה אינו על האש והיא טוח בטיט אבל אם היא על האש אסור שמא יחתה בגחלים ואפי' אינה על האש אם אינה טוח בטיט אסור שמא יגיס בה בכף והמגיס בקדרה אפי' אינה על האש חייב משום מבשל ואפי' כשהוא מבושל כל צרכו יהיה חייב משום צובע וכן כל כיוצא בזה (רנ"ב):

ב. הא דגזרינן שמא יחתה דוקא בדבר שהחתוי מועיל לה ולא יזיק אבל אם הוא דבר שהחתוי יזיק לה מותר אפי' אם היא אצל האש (סי' רנ"ד):

ג. אסרו חכמים לבשל בתחילה סמוך לחשיכה דבר שרוצה לאכול בשבת שמא יחתה בגחלים למהר בישולן (עיין סימן ר"ג מ"א ס"ק ד' וסימן רנ"ד ס"ק כ' וסי' רנ"ז ס"ק ב') ואפי' אין צריך לזה לשבת אסור דגזרינן שמא ימלך לאוכלו בשב' ויחתה ומ"מ דבר שא"א לאכלו בלילה כגון בשר חי מות' ליתן סמוך לחשיכ' ממש ולכן אסור להדביק פת בתנו' אלא א"כ יקרמו פניה דהיינו כל שפירס' ואין חוטין נמשכין ממנה וכן פשטידא או (פלאדן) כדי שיקרום פניה ויתבשל מה שבתוכה קודם שבת היינו קודם בין השמשות אע"ג שלא יקרום פניה קוד' קבלת שבת וצ"ע וכן כל דבר שאינו נאכל חי אלא ע"י הדחק כגון תפוחי יער ובצל וכיוצא בו אסור להניחו על האש אא"כ יש שהות קודם בה"ש שיתבשל כחצי בישולו דאז לא חיישינן עוד שיחתה בגחלים בשבת דבלא"ה יתבשל אבל דברים הנאכלין חיין כגון פירות וחלב וכיוצא בו לא חיישינן שיחתה וכל זה על האש או תנור שאינו טוח בטיט אבל בתנור שטוח בטיט כמו שאנו נוהגין מותר ליתן הכל דבזה לא חיישינן שמא יפתח הסתימה ואם עבר ונתן בשוגג ואין לו מה יאכל מותר. ובפת אסור להוציא מן התנור יותר ממה שצריך לשבת. ומ"מ לא יוציא ברחת דמחזי כעובדין דחול אלא בסכין וכיוצא בו ואם במזיד בין בפת ובין שאר דברים אסור עד מוצאי שבת (סימן רנ"ד סעיף ח') ומזה תראה שעוברי דרכים שנותנין יורה עם דגים לבשל סמוך לחשיכה שצריכין ליזהר שעכ"פ יתבשל קודם חשיכה חצי בישול ואם לאו אסורין לאכול בשבת (שם):

(מתוך ספר 'חיי אדם', שבת ומועדים א';ב')

אבות ובנים

1. מי לקח את התרפים מבית לבן?
א. יעקב אבינו.
ב. לאה אמנו.
ג. רחל אמנו.
ד. ראובן בכור יעקב.

2. כמה שנים היה יעקב אבינו בבית לבן?
א. 10
ב. 20
ג. 22
ד. 32

3. מי היה אביהן של בלהה וזלפה?
א. עשיו.
ב. אליפז.
ג. לבן הארמי.
ד. אליעזר עבד אברהם.

4. כמה ספרי תורה כתב משה רבינו ביום פטירתו?
א. 1
ב. 5
ג. 12
ד. 13

5. מה פירוש הציווי "חזק ואמץ", המוזכר בתורתנו הקדושה?
א. בתורה ובמעשים טובים.
ב. תילחם עד חירוף הנפש.
ג. תתגבר על תאוות האכילה.
ד. תתגבר על תאוות השינה.

6. על איזה מלך נאמר "שחטא והחטיא את הרבים"?
א. אחז.
ב. ירבעם בן נבט.
ג. אחאב.
ד. יהורם.

7. מי נחשב בכלל פושעי ישראל בגופן?
א. שאוכל **בלא ברכה**.
ב. שלא מניח **תפילין**.
ג. שמחלל את **השבת**.
ד. שלא מתלבש **בצניעות**.

8. מי היה מכונה "בעל כנפיים"?
א. אלישע.
ב. עדו הנביא.
ג. אילפא.
ד. לוי.

9. בכמה מאמרות נברא העולם?
א. 10
ב. 20
ג. 5
ד. 15

10. כל מה שברא הקב"ה בעולמו...
א. הרי זה בשביל **עם ישראל**.
ב. הרי זה בשביל **כל העולם כולו**.
ג. לא ברא אלא **לכבודו**.
ד. לא ברא אלא **בשביל הצדיקים**.

תשובות

1.ד 2.ג 3.ב 4.ד 5.ג 6.א 7.ב 8.ד 9.ב 10.ד

ישמחו במלכותך

סוד כֹּחָהּ הַגָּדוֹל שֶׁל הַשִּׂמְחָה בְּשַׁבָּת הַמַּלְכָּה | פרק י"ב

'נְתִיבוֹת הַשַּׁבָּת' עֲצוֹת וּדְרָכִים לְזָכוֹת לְשִׂמְחָה וְחֶדְוָה בְּשַׁבָּת הַמַּלְכָּה

יֵשׁ לְפַיֵּס אֶת הַשַּׁבָּת שֶׁנֶּעֱלְבָה מֵעַוְוֹנוֹתָיו

מוּבָא **בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים**, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם בָּא לִשְׂמֹחַ בְּשַׂבַּת קֹדֶשׁ, בָּאוֹת כָּל הַשַּׁבָּתוֹת שֶׁלֹּא שָׂמַר אָדָם כָּרָאוּי - אִם בְּדִבּוּר בְּמַחֲשָׁבָה אוֹ בְּמַעֲשֶׂה, וְאֵינָן מַנִּיחוֹת לוֹ לִשְׂמֹחַ בְּשַׂבַּת קֹדֶשׁ, וּכְמוֹ כֵן בָּאִים הָעֲוֹנוֹת שֶׁל הָאָדָם שֶׁעָשָׂה בִּימוֹת הַחֹל וּמְסוֹבְבִים אֶת נַפְשׁוֹ מִכָּל צַד וְאֵינָם מַנִּיחִים אוֹתוֹ לִשְׂמֹחַ בְּשַׁבָּת.

וְכַאֲשֶׁר רוֹאִים כָּל הַחִיצוֹנִים אֲשֶׁר נִבְרְאוּ מֵעֲוֹנוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם שֶׁהָאָדָם מְנַסֶּה לִשְׂמֹחַ בְּשַׁבָּת וּבְכָךְ לְתַקֵּן אֶת עֲוֹנוֹתָיו לְבַטְּלָם מֵהָעוֹלָם, אֲזַי הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּכָל כֹּחוֹתֵיהֶם לְהַפִּילוֹ לְמְרִיבוֹת וּקְטָטוֹת וּלְעַצְבוּת ח"ו בְּשַׁבָּת.

לָכֵן **הָעֵצָה** הִיא, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם רוֹצֶה לִזְכּוֹת לִשְׂמֹחַ בְּשַׂבַּת קֹדֶשׁ, הוּא צָרִיךְ לְדַעַת **לִשְׂמֹחַ** בְּכָל רֵגַע שֶׁהוּא זוֹכֶה לַחֲטֹף אֵיזֶה זְמַן שֶׁל שִׂמְחָה בְּשַׁבָּת וּלְיַקֵּר מְאֹד כָּל רֶגַע וְרֶגַע שֶׁהוּא זוֹכֶה לִשְׂמֹחַ בָּהּ, כִּי כָּל רֶגַע וְרֶגַע שֶׁהָאָדָם שָׂמֵחַ בְּשַׁבָּת זֶה עִנְיָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה עִנְיָנִים גְּדוֹלִים וַעֲצוּמִים וְנִפְלָאִים מְאֹד.

וְכָתַב בַּעַל **"שׁוֹמֵר אֱמוּנִים"** (טהרת הקודש מאמר תשובות סגוליות) שֶׁאִם הָאָדָם יִתְגַּבֵּר כָּךְ בְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שַׁבָּתוֹת לִשְׂמֹחַ כַּמָּה שֶׁהוּא יָכוֹל לְפִי כֹּחוֹ, ע"י כָּךְ **יַעְזְרֵהוּ** הַשי"ת שֶׁבְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן יִזְכֶּה פִּתְאֹם לָבוֹא בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ לִשְׂמֹחָה גְּדוֹלָה מְאֹד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁעֵר וּלְתָאֵר שֶׁיִּזְכֶּה לִשְׂמֹחַ כָּלִי שִׁעוּר בְּשַׁבָּת, וְיִזְכֶּה אַף **לִשְׂמֹחַ אֲחֵרִים** בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, כִּי בַּהַתְחָלָה יֵשׁ לְאָדָם לְפַיֵּס אֶת הַשַּׁבָּת עַל מָה שֶׁחִלֵּל אוֹתָהּ אוֹ בְּמַעֲשָׂיו ח"ו, אוֹ בְּכָךְ שֶׁלֹּא כִּבְּדָהּ וְשָׂמַח בָּהּ כָּרָאוּי לָהּ, וְאִם יִתְגַּבֵּר לִשְׂמֹחַ בְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שַׁבָּתוֹת, יִזְכֶּה שֶׁתִּפְתַּח לוֹ מִשָּׁמַיִם הָאָרָה עֲצוּמָה וְנִפְלָאָה וְיִזְכֶּה לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת הַשַּׁבָּת בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי. עַד כָּאן דִּבְרֵיו הַקְּדוֹשִׁים.

(מתוך ספר 'ישמחו במלכותך')

חידושים לפרשה

וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי. (כט, יט)

ויאמר לבן טוב תתי וגו'. צריך לדעת לאיזה ענין אמר כן לבן. גם איך יוצדק לומר טוב תתי לך מתתי וגו' אם אחר לא יעבוד, ואולי ששקר לבן בזה ורמז לו כי יש אחר שיעבוד כמו כן בעד רחל, ועוד קשה איך יוצדק לומר תתי לשון מתנה כיון שהוא עובד בעדה שבע שנים שהוא כדי דמיה, כי הלא תדע שהקונה עבד עברי שש שנים יעבוד והרי הוא נתן שוויו בעד שווי רחל:

עוד צריך לדעת אומרו שבה עמדי שהוא שפת יתר:

אכן מחשבתו הרעה נכרת מתוך דבריו כי נתכוין לרמות לתת לו לאה כמו שעשה אחר כך, ולזה הקדים לדבר אליו כדברים האלה, וזה הוא שיעור דבריו טוב תתי אותה לך אמר לשון מתנה לשלול כי אין זה מכר לומר לו לבסוף הן אותה קניתי ממך כמו שכן אמר הלא ברחל וגו' וכמו שאבאר שם בעזרת ה', וחש שיבין יעקב שבתורת מתנה מוחלטת הוא נותנה ולבסוף יבא עליו בטענת הבה שכר שבע שנים שעבד, לזה אמר כי העבודה שעובד עמו תהיה בעד מה שבוחר בו יותר מאיש אחר, וזה הוא שיעור הכתוב טוב תתי אותה לך ואבחר בך לצד מה שאתה עובד עמי מתתי אותה לאיש אחר בלא עבודה, ולעולם אין זה שוויה של רחל ולא בבחינת מכר הוא מכניסה. ואומרו שבה עמדי מתנה עליו שישב עמו ולא ירחיק נדוד ויעבוד מרחוק אלא עמו ישב כל זמן העבודה שתהיה עיניו פקוחות על עבודתו. עוד הערים לומר אליו שישב עמו עד עולם, וכמו שהתנה (ש"ר א') יתרו עם משה ולא הוצרך להשביעו על הדבר מפני שהם דברים הנקנים באמירה. ויתרו שהוצרך להשביעו למשה, נתכוון לחייבו אפילו תתרצה צפורה ללכת השביעו על דעתו לשבת את האיש. וטענה זו היה בדעתו לטעון כנגד יעקב כשיצטרך, ולזה צוה ה' אליו (פ' ל"א) השמר לך פן תדבר עם יעקב, ויעקב לא עשה שמירה לזה כי דברי לבן דברם אליו בדרך חיבה על זה הדרך ולמי אתן בתי טוב ממך שב בני עמדי פי' כי אנשים אחים אנחנו ולבבו לא כן יחשוב:

(אור החיים הקדוש זיע"א)

החפץ חיים

פרק י"ב / מעניין תורתינו וגודל זכות לומדי תורה

(המשך משבוע שעבר)

עוד אמרתי דבר שמעורר להאדם מאוד לקיום התורה והוא בהקדים מה שאחז"ל 'בא דוד והעמידן על אחת עשרה שנאמר ד' מי יגור באהליך מי ישכון בהר קדשך' וגו'. בא מיכה והעמידן על שלש וכו', בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר 'צדיק באמונתו יחיה'. ואין הכונה ח"ו שהם גרעו ואמרו שצריך לקיים רק אלו וכן חבקוק אמר שצריך רק אמונה שכבר כתיב בתורה 'לא תוסיף ולא תגרע' וכן אמר 'הנסתרות לד' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת' וכן כמה פסוקים בתורה. אלא העניין שכל אחד ראה לפי דורו שלא יכול להתחזק לקיים הכל בשלימות וע"כ יעץ כ"א שנתחזק באלו הדברים העקרים וממילא ישמר הכל בהמשך הזמן. וכמו אחד שטובע בעומק הנהר וראה אילן שעומד בצדו מתחזק מתחלה ומושיט ידו מן הנהר לאחד מענפיו החזקים כדי שלא יטבע ואח"כ מתחזק בגוף האילן וצועק לאנשים לצאת לעזרתו. כן הדבר בזה שיעץ לנו חבקוק הנביא שנתחזק בענייני אמונה והיינו אמונה בתורת ד'.

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זי"ע | יום ההילולא - י' כסלו

סח הגאון **רבי שניאור קוטלר זצ"ל**, ראש ישיבת לייקוואד: כאשר עלה לא"י מורי זקני הגאון **רבי איסר זלמן זצ"ל**, התאספו קהל רב בנמל יפו כדי להקביל פניו. רבינו עבר בתווך, וכל אחד מן הנאספים ניגש לברכו בברכת "שלום עליכם" ו"ברוכים הבאים", ורבינו השיב בהארת פנים לכל אחד, תוך כדי לחיצת יד לשלום. **והנה בין העומדים שם להקביל פני רבינו זצ"ל, עמד אדם אחד מגודל בזקנו, ולבוש בבגדי עליון ארוך**, כמנהג אנשי הישוב הישן, וניגש גם הוא אל רבינו להושיט לו לברכת "שלום עליכם", אך הנה זה פלא - רבינו לא השיב לו את ידו, אלא הפטיר ואמר הכתוב: **"אין שלום אמר ד' לרשעים"** (ישעיה מח, כב). ויהי הדבר לתימה בעיני הרואים על מה עשה ככה לאיש הזה. בין כך ובין כך, נסתלק הלה מן המקום בבושת פנים, מבלי שאיש ידע ויכיר מיהו ומה מעשיו. לאחר שחלפו כל הקהל לברך ולהתברך בברכת שלומים, נדהם רבינו בעצמו מן הדברים שהשיב לאותו אדם בלתי מוכר, והחל תוהה ומתחקה אחריו. **והנה למרבית הפלא**, התתברר שאותו אדם לא היה תוכו כברו, אלא היה רשע אחד מאנשי המסיון ימ"ש, אשר הסתיר את פרצופו האמיתי במעטה של לבוש ירושלמי מקורי. **והוסיף הגר"ש קוטלר לשוח בענין:** כאשר נשאל אאמו"ר (ר' אהרן זצ"ל), מה היה המהלך בעובדא מופלאה זו, נענה ואמר: "ודאי לא רוח הקודש היה שעיכבתו מליתן שלום לאותו אדם, אלא מאליה נמנעה נתינת שלום, מאליה נמנעה נתינת היד, וממילא הבין בעל כרחו ש'אין שלום אמר ד' לרשעים!".

(ספר 'נפלאות הצדיקים')

גם אתם יכולים לתמוך בעלון העמותה ולזכות בהקדשה!

הקדשה לשנה שלמה בעלון | הקדשה למשך חודש

הקדשה חד פעמית בעלון | זכות בזיכוי הרבים

חלוקת סלי מזון שבועיים
מתן ומענה לחוסרים ביתיים בסיסיים
חלוקת סלי לידה ליולדת ולתינוק
ועוד פעילויות תמיכה בחגים ומועדים

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות
עמותת "בצדקה תכונני"
שמה לה למטרה
לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות
מעוטי יכולת כלכלית
ע"י מתן סיוע כלכלי רחב היקף
העמותה פועלת ללא מטרות רווח כללי!

לתרומות
בנק לאומי (10) | סניף 858 | מספר חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104
קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965
ניתן לתרום גם דרך "נדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

לתרומה סרקו את הברקוד

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון:
מייל לכל מטרה - alon@gamah.org
אתר העמותה WWW.GAMAH.ORG
054-6091685 | 054-4785404

אמונה וביטחון

רחל מבכה על בניה

ידוע שהאבות הקדושים קיימו את כל התורה כולה. איך נשא יעקב אבינו שתי אחיות? מה אמר יעקב ללאה בבוקר כשראה 'והנה היא לאה' ומה היה דו שיח ביניהם על המרמה של לאה? מדוע לא נקברה עם יעקב במערת המכפלה? איך ייתכן שרחל שמסרה הסימנים במקום שתהייה אשתו של יעקב ולהקבר עמו? מדוע נפטרה רחל מיד כשילדה את בנימין אחרון השבטים ולמה דווקא בכניסה לארץ ישראל?

רש"י מביא דברי המדרש: יעקב אבינו קודם בואו ללבן למד תורה אצל שם ועבר במשך 14 שנה. אחר כך עבד עבור נשותיו גם כן 14 שנה. מה מיוחד במספר הזה 14? מבאר אחיו של המהר"ל הקדוש רבי חיים, כתוב בתהלים "ימי שנותינו בהם 70 שנה" כמה זה מעשר מ-70? שבע. מה יעקב הבטיח? "בכל אשר תיתן לי עשר אעשרנו לך" כמה זה 10 ועוד 10? חומש. חמישית מ-70 זה 14. על כן הוציא יעקב חמישית מחייו על שלושה דברים: על אשה כי הוא עבד 14 שנה על הנשים, על תורה הוא למד 14 שנה וכמובן שגם הוציא חומש מממונו "אעשרנו לך". וכל זה רמוז בפסוק "תיתן אמת ליעקב". מידתו של יעקב אמת. מה ראשי תיבות "אמת"? אשה ממון תורה. על האשה הוציא 14 שנה על הממון ודאי עשר אעשרנו לך הוציא בתורה 14 שנה.

איך נשא יעקב אבינו שתי אחיות? בחובת הלבבות מבאר שהצדיקים הראשונים כמו חנוך נח והאבות הקדושים כולם היה זכים והיו עובדים את הקדוש ברוך הוא בשלמות ועל כן לא נצרכו להרבה מצוות על מנת לעבוד את הקדוש ברוך הוא. רק שירדו בני ישראל ממצרים ונתגבר התאוות היו צריכים תרי"ג מצוות כדי להתחזק ולגבור על יצרם ועל כן יכל יעקב לישא שתי אחיות, זאת אומרת שכלו היה זך ועבד את השם בשלמות אבל עדיין קשים הדברים לפי חובת הלבבות כי אם היינו אומרים שיעקב קיים רק מעט מן המצוות אז מובן שבגלל זה הוא נשא שתי אחיות. אבל מאחר שקיימת כל התורה מדוע לא קיימת האיסור "אשה אל אחותה לא תיקח"? לצרור מה זה לצרור שלא יהיו צרות זו לזו אם אתה נושא אשה ואחותה הם נהיות צרות זו לזו. מה השם רוצה? שיהיו אוהבות זו לזו. אז למה את האיסור הזה הוא לא קיים? משיב הכתב סופר בביאור נפלא: הטעם שלא לישא שתי אחיות זה כיון שהן נעשות צרות זו לזו כמו שמפורש בפסוק "לא תיקח לצרור" על כן כשראה יעקב שרחל לא מקנאה ואינה צרה לאחותה לאה אלא אדרבה מסרה לה את הסימנים מוכרח שאוהבות זו את זו אז מותר לישא את שתיהן. זאת אומרת התורה נתנה טעם. למה? כי אם תישא שתי אחיות הם יהיו שונאות זאת לזאת צרות זו לזו אבל פה שהיא מוותרת על בעלה ודאי שהיא אוהבת את אחותה אז אין פה את הטעם של לצרור, לכן היה יכול. על פי זה הוא מוסיף כאשר לאה ילדה בנים ורחל נשארה עקרה מה כתוב? "ותקנא רחל באחותה" וטענה רחל ליעקב "הב לי בנים ואם אין מתה אנוכי" משום שעכשיו כשהיא מקנאת חוזר האיסור שוב "לצרור" ולכן היות והיא נישאה לו אחרונה היא עלולה חס ושלום למות כי אם היא תישאר כל הזמן במצב של קנאה נהפך האיסור של לצרור ואז היא האחרונה שנישאה היא תצטרך למות כדי שלא יהיה לו עוון של שתי נשים אחיות, אז לכן היא אמרה לו הב לי בנים ואז אני לא אקנא. אבל אם לא תביא לי בנים מתה אנוכי. נו, ואף על פי שיש פה מהלך נפלא עדיין קשים הדברים שהרי התורה מצווה לאסור לקחת שתי אחיות וזה לא תלוי בטעם וממילא גם אם הטעם אינו תקף במצב הזה האיסור עומד בעינו. אז לכן איך נשא יעקב שתי נשים?

הדברים יבואו על פי תירוץ של הרמב"ן ותירוץ של המלבי"ם: יעקב נשא אותן על פי הדיבור, זה ציווי מן אלוקים שישא את האחיות שכן ציווה אותו הקדוש ברוך הוא לישא את רחל ולאה למטרה נעלה להקים 12 שבטי י"ה, לפיכך מובן ברגע שנולד הבן האחרון בנימין תם התפקיד ונשלם וחזר האיסור למקומו ולכן נפטרה דווקא רחל האחרונה שנישאה ליעקב. מה היה תפקידה? שיביאו 12 שבטים. הגיע האחרון אז היא מיד מתה כי מרגע שנגמר התפקיד אסור להיות עם שתי אחיות. האחרונה שנישאה מתה. זה תירוצו של המלבי"ם. הרמב"ן מיישב, את כל התורה קיימו בהיותם רק בארץ ישראל ועל כן כשיעקב היה בחרן בחוץ לארץ נשא שתי אחיות. עכשיו מובן היטב מדוע כמה שעות לפני שנכנס לארץ ישראל יותר סמוך לקבר רחל של היום נפטרה אשתו שכן בארץ ישראל אסור היה לו לישא שתי אחיות כי בארץ ישראל הם קיימו את כל המצוות, בחוץ לארץ לא. ואיך שהוא הגיע היא חייבת להיפטר. הפלא ופלא.

על פי הדברים האלה יאיר לנו מדוע היתה רחל צריכה למות מיד ברגע לידת בנימין סמוך לכניסה לארץ ישראל כיוון שהיתה השניה, אז היא זו שנישאה "באיסור". נו, ומדוע היתה רחל אחרונה? מפני שהיא גילתה ללאה הסימנים כמו שלמדנו במדרש, שבע שנים קודם לכן בזמן שפגש יעקב ברחל על הבאר כבר רצו להתחתן אך רחל הזהירה אותו שאביה רמאי והוא ינסה להשיא את לאה תחילה. ואז מסר יעקב סימנים: חלה, נידה, הדלקת הנר. שלושת המצוות המיוחדות באשה. חלפו שבע שנים ולבן רצה לבצע את זממו ולהחליף את לאה ברחל. כשראתה רחל שלאה עלולה להתבייש מאד מסרה לה את הסימנים וביום החתונה כשיעקב שאל מה הם הסימנים השיבה לו. באמת מבואר בהמשך המדרש שיעקב כעס על לאה שכן בבוקר 'והנה היא לאה' אמר לה יעקב 'רמאית בת רמאי! בלילה קראתי לך רחל ואמרת לי כן'. אמרה לו לאה 'לכל תלמיד יש מורה שמלמד אותו. אני למדתי ממך. יצחק קרא לך "אתה זה בני עשו"? מה ענית לו? "כן". מוסיף העץ יוסף, זה לא היה ויכוח סרק. אלא לאה השיבה ליעקב תשובה ניצחת. אם לא הכרתם את לאה עד עכשיו, לאה אמנו. אז כדאי שתכירו. "אתה ניגשת לקחת את הברכות בציווי אמך ואני ניגשתי לחופה בציווי אבי. אתה רצית לבנות רוחניות להיות שלם על ידי הברכות ואני רציתי להיות שלמה מארבע אמהות".

מתוך הרצאתו של כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א
בבית מדרש קהילות פז, בבני ברק
בתאריך 14.12.2024
לשמיעת שיעורים והרצאות חייגו
(גם מטלפון כשר)
077-3532243

לתשובה שלמה
וכל מלי דמיטב
רונית בת רויטל

לעילוי נשמת
אברהם בן מינה
דייזי בת חביבה

לזיווג הגון מהרה
שילה בן ורד
אריאל בן רוזה
אבנר מואיז בן ג'ולייט

לחזרה בתשובה שלמה
מהרה וזיווג הגון
בעילום שם
לעילוי נשמת
משה בן יונה חממה

לעילוי נשמת
אפרים בן שושנה
איליה בן נינה

לרפואה שלמה מהרה
מינה בת סימה
רינה בת איבון
רוזה בת פרידה

יהודה בן אדרת
ואליה בן שרה
יזכו להיות צדיקים
תלמידי חכמים
ויראי שמים

לחזרה בתשובה ורפואה שלמה
אבנט אסתר בת זאודה
ישארג בת אסצ'לה
וכל צאצאיהן